

การเดินทางของน้องกบ

คุณแม่ น้องกบ

ตอนที่น้องกบยังเล็ก เรายังไม่รู้สึกรว่าเขามีปัญหาอะไร แต่พออายุ 2 ขวบครึ่ง ที่บ้านก็ชักแปลกใจ เพราะว่าเขายังไม่พูด วิ่งไปวิ่งมา ไม่มีจุดหมาย ชอบดูของหมุน ๆ ชอบดูโฆษณาโทรทัศน์ และที่ชอบมากที่สุด คือบันไดเลื่อน ดูได้เป็นชั่วโมง ๆ ตอนนั้นเรายังไม่ได้คิดอะไรมาก แต่ก็ลองส่งเขาเข้าเนอร์เซอรี่ เพื่อว่าเขาจะพูด พอเข้าไปได้ไม่กี่วัน ครูก็แนะนำให้ไปพบแพทย์

เราพาน้องกบไปโรงพยาบาลใกล้บ้านที่มีจิตแพทย์ หมอวินิจฉัยแบบไม่ฟันธงว่าน้องกบเป็นออทิสติกหรือไม่เป็น แต่ให้มาทำกิจกรรมบำบัดทุกสัปดาห์ ๆ ละครึ่งชั่วโมง

ตอนที่พาลูกไปทำกิจกรรมบำบัดครั้งแรก บอกตรง ๆ ว่ามันเหมือนคนมองดูรูปอะไรสักอย่างแต่ไม่เข้าใจความหมายเลย ไม่รู้ว่าทำแบบนั้นไปทำไม ทำแล้ว ลูกจะพูดได้ยังไง ในเมื่อเขาร้องให้ตลอดครึ่งชั่วโมงที่ฝึก ตอนนั้นก็คิดเอาเองว่า เป็นเพราะครูฝึกเป็นคนแปลกหน้า และมาบังคับให้ลูกทำในสิ่งที่เขาไม่ยอมทำ เขาเลยต่อต้าน

เราพาน้องกบไปได้ 3 ครั้ง ก็รู้สึกท้อไม่ไหว เลยคิดว่าคงต้องหาโรงพยาบาลที่น่าเชื่อถืออีกสักแห่งหนึ่ง เพื่อบอกว่าลูกเราเป็นอะไรกันแน่ เราจะได้เห็นภาพได้ชัดเจนกว่านี้ ในที่สุดก็มาพบแพทย์ที่โรงพยาบาลอีกแห่งหนึ่ง คุณหมอนิยามว่าน้องกบเป็นออทิสติก

เมื่อรู้ว่าลูกเป็นออทิสติก เราก็เริ่มศึกษาหาข้อมูล และฝึกลูกตามที่คุณหมอนแนะนำ ทั้งนอกบ้านและในบ้าน ตอนนั้นบ้านอยู่ จ. ชลบุรี เราต้องขับรถพาลูกมาฝึก SI ที่กรุงเทพฯ ซึ่งมันเหนื่อยมากๆ ใช้เวลานานครึ่งไปกลับ 4 - 5 ชั่วโมง เขาเป็นว่าได้ฝึก 1 ชั่วโมง ใช้เวลาไปครึ่งวัน พอเริ่มรู้แล้วว่า SI คืออะไร เราก็หาที่ฝึกในโรงพยาบาลรัฐบาลใกล้ ๆ บ้าน เพื่อลดเวลาการเดินทาง และจะได้ฝึกบ่อยขึ้น

นอกจากนี้เรายังพาลูกไปฝึกพูดที่โรงพยาบาลเอกชน ขนาดเป็นโรงพยาบาลเอกชน ยังต้องรอคิวตั้ง 3 เดือน กว่าจะได้ฝึก พอถึงเวลาฝึกพูด น้องกร้องให้ตลอดครึ่งชั่วโมงที่ฝึก เรียกว่าร้องให้ครบครึ่งชั่วโมง แม่ต้องจ่าย 600 บาท เป็นอย่างน้อยหลายวัน ทีนี้เรามาคิดว่าสาเหตุที่ลูกร้องให้ คือเขาต้องนั่งติดอยู่กับเก้าอี้ฝึก และครูก็ต้องรีบฝึก เพราะว่ามีเวลาจำกัด จะมาคอยให้หยุดร้องให้ก่อน ก็คงจะไม่ไหว

เราเลยหาซื้ออุปกรณ์ที่เหมือนของครูฝึก กลับมาทำกันเองที่บ้าน แต่ทำแบบสบาย ๆ ไม่เร่งรัด ปรากฏว่าลูกยอมออกเสียงบอกชื่อรูปภาพตามที่เราสอน ทั้ง ๆ ที่ตอนครูฝึกบอกให้พูด เขากลับไม่พูด เราก็เลยได้คิดว่า เป็นเพราะเรามีเวลาให้เขามาก ไม่ได้บังคับเขา เขาเลยยอมพูด แต่เสียงที่เขาเปล่งออกมา เป็นเสียงสูงมาก ฟังแทบไม่รู้เรื่องเลย อย่างคำว่า “เสื่อ” เขาออกเป็นเสียง “ซี ซี”

พอลูกไปพบหมออีกครั้ง หมอ ก็บอกให้เล่นกับลูกให้มากกว่านี้ พยายามให้ลูกอวดของเล่นให้ได้ แต่หมอบอกไม่ได้บอกวิธีการให้เลย เราก็ไม่รู้ว่าต้องเล่นอย่างไร เมื่อกลับถึงบ้าน เราลองเล่นกับลูกด้วยวิธีการนำเสนอ เช่น “กบมานี่สิ” “ กบดูนี่สิ” เขาก็ไม่สนใจและเดินหนี ส่วนกิจกรรมบนโต๊ะ ก็ยังคงฝึกเขาอยู่

แต่พอฝึกได้ 6-7 เดือน เขาก็เริ่มต่อต้าน ไม่ยอมฝึก พอได้เวลาฝึก เขาจะเดินหนี ปิดประตู และที่สำคัญคือเขาแทบจะไม่ยอมเปิดปากพูดอีก เราไม่รู้จะทำอย่างไร ก็เริ่มหงุดหงิด ทะเลาะกับลูก ดุด่าเข้าก็เลยกลับไปหาหนังสือมาอ่าน

ความจริงก่อนหน้านี้ตัวเองเคยอ่านหนังสือมาแล้ว แต่ไม่เข้าใจว่ามันคืออะไร ไม่รู้ว่าแตกต่างจากที่ทำอยู่อย่างไร ก็เลยวางเอาไว้ก่อน คราวนี้กลับมาอ่านอีกครั้งอย่างละเอียด และเริ่มทำฟลอร์ไทล์ด้วยตนเอง

เริ่มทำฟลอร์ไทล์

ตอนแรกเริ่มทำฟลอร์ไทล์ตามหนังสือ โดยเล่นสมมุติก่อนเลย ทำมือพับ ๆ บอกเป็นนกบิน เอามือปิดตาน้องกัน แล้วบอกว่าไฟดับ ทำเหมือนตัวอย่างในหนังสือเลย แต่เขาไม่สนใจและเดินหนี เราก็แปลกใจคิดว่าน่าจะดี แต่ทำไมถึงทำไม่ได้ ก็พยายามอ่านแล้วอ่านอีก

ครั้งแรกที่ได้ปรึกษาคุณหมอ เล่าพัฒนาการให้ฟัง คุณหมอก็แนะนำว่าที่เราทำอยู่เป็นขั้น 5 (สื่อด้วยสัญลักษณ์) ซึ่งสูงกว่าระดับพัฒนาการของลูก ให้กลับไปทำขั้น 1 (สงบ สนใจ จดจ่อ) – 2 (สร้างสัมพันธภาพ) ก่อน โดยเล่นให้สนุก พยายามเปลี่ยนสิ่งที่ลูกทำอยู่ ให้กลายเป็นสิ่งที่ทำด้วยกัน คุณหมอบอกแค่นั้น

ที่นี่เราก็กลับมาคูน้องกบชอบนอนนิ่ง ๆ ทำอะไรนิ่ง ๆ คนเดียว และชอบดูรูปทหารช่างกระป๋องคุกกี้ เราก็ก่อ ๆ ดึงรูปที่ติดข้างกระป๋องคุกกี้ ออก น้องกบก็หงุดหงิด และพยายามดึงกลับ พอเราดึงเร็วขึ้น เขาก็ดึงกลับด้วยความเร็วเท่ากัน ก็ดึงกลับไปกลับมา

ต่อมาเราเอารูปทหารมาพันรอบตัวแล้ววิ่งหนี น้องกบก็หัวเราะ ตอนนี่เราก็กเริ่มเข้าใจแล้วว่าอย่างนี้ **ใจคือการเล่นกันสองคน นี่แหละวิธีทำให้ลูกติดใจที่จะเล่นกับเรา รู้สึกว่าอยู่ใกล้เราแล้วมีความสุข** เล่นแบบลูกเป็นศูนย์กลาง ถ้าเราอยากให้ลูกสนใจ เราต้องเอาสิ่งที่เขาสนใจเป็นหลัก

น้องกบติดผ้าขนหนูผืนหนึ่งมาก เรียกว่าเป็นวัตถุชิ้นโปรด เราก็กเล่นโยนผ้าขนหนูผืนนั้นกัน ล่อให้เขามองตามบ้าง เอาผ้าไปซ่อนบ้าง เล่นซ่อนหากัน ทำให้มันสนุก

น้องกบชอบจ้องมองดูรูปนิ้วมือข้างขวดเครื่องดื่มชูกำลัง ชอบจ้องดูฟองสบู่ เราก็กัดมูขเขย่าฟองสบู่ในขวดที่เขาชอบ เขาก็กสนใจดู ฟองฟองหมด เขาก็กยื่นขวดให้เราเขย่าอีก เราเลยถือโอกาสสอนให้เขารู้จักคำว่า “เขย่า” เล่นกัน 2 คนได้เป็นนานสองนาน

เมื่อต้องตัดสินใจ

ตอนที่พบคุณหมอรุ่นแรกเพื่อปรึกษาเรื่องฟลอร์ไทล์ ก็ได้ถือโอกาสปรึกษาเรื่องโรงเรียนด้วย เพราะเวลาน้องกบอายุครบเกณฑ์แล้ว คุณหมอบอกว่าอย่าเพิ่งให้ไปเลย เสียเวลาเปล่า ๆ นอกจากจะไม่แนะนำให้เข้าโรงเรียนแล้ว ยังแนะนำให้เอาออกจากเนอร์เซอรี่ด้วย เพราะอย่างไรที่นั่นก็ดูแลเด็กได้ไม่ทั่วถึง สู้ให้อยู่เล่นกับแม่ที่บ้านไม่ได้ เราก็กกลับไปคิดว่ามันก็จริง อยู่มา 7 – 8 เดือนแล้ว ยังไม่ไปถึงไหนเลย

ตอนที่เริ่มฟลอร์ไทล์ คือ 8 เดือนหลังจากรู้ว่าลูกเป็นออทิสติก ก็เป็นช่วงเวลาที่เราพาน้องกบไปเข้ากลุ่มฝึกปรับพฤติกรรมด้วย เราไม่รู้ว่าการฝึกแบบไหนเหมาะกับเขา ก็เลยพยายามทำทุกอย่างที่เห็นว่าดี

ช่วงนั้นต้องขอออกว่าเป็นช่วงที่ทุกข์ทรมานที่สุดในชีวิต ต้องเดินทางเข้ากรุงเทพทุกวัน ต้องใช้พลังในการจับน้องกบให้นั่งอยู่นิ่ง ๆ กับโต๊ะฝึกให้ได้ เขาก็กไม่ยอม ร้องไป ดิ้นไป พอถึงเวลาพักเที่ยง เราเห็นเขาเหนื่อยมากแล้ว ก็เลยไม่อยากบังคับเขา เล่นกับเขาอย่างที่เขาชอบ ปรากฏว่าเขาเล่นด้วย อยากเล่นกับแม่ เริ่มติดแม่ คนข้าง ๆ เห็น ก็ชื่นชมที่น้องกบติดแม่

เราพยายามกดดันเข้าร่วมโปรแกรมจนจบ เพราะคิดว่ามันต้องใช้เวลา ต้องให้ลูกปรับตัวให้ได้ พอเข้าโปรแกรมจนครบ คุณหมอก็ประเมินว่ายังใช้ไม่ได้ ต้องต่ออีก 1 คอร์ส เราก็คิดหนัก เหนื่อยก็เหนื่อย จะเอาอย่างไรดี ก็พยายามอ่านหนังสือ และหาคำแนะนำจากผู้ปกครองคนอื่นอีกหลายคน

พอดีมีโอกาสดูคุยกับคนคนหนึ่ง ความจริงเขาอยู่ใกล้ตัวมากเลย แต่เราไม่รู้ เขาเป็นช่างผมประจำของเราเอง เขาเล่าให้ฟังว่าลูกเขาซึ่งตอนนี้เป็นหนุ่มแล้ว ก็เป็นออทิสติกเหมือนกัน เราเห็นเขากับลูกพูดคุยกัน ได้ต่อกัน มีโกรธกันบ้าง งอนกันบ้าง ดูเป็นธรรมชาติ ก็เลยถามว่าเขาฝึกที่ไหน เขาเล่าว่าสมัยเมื่อ 10 กว่าปีก่อน มันไม่มีที่ฝึกเป็นเรื่องเป็นราวหรอก ก็ฝึกเอง พูดคุยกัน เล่นกัน ใครมาก็ชวนคุย ไปไหนก็เอาไปด้วย เราก็เลยคิดว่าวิธีนี้น่าจะใช้ได้

เมื่อเอาข้อมูลมารวมกัน ทั้งจากหนังสือ คู่มือ การพูดคุย เราก็อธิบายเป้าหมายสำคัญของการฝึกคือ ทำให้เด็กนั่ง และสนใจจดจ่อ แต่เมื่อมาดูที่ลูก เราคิดว่าเขาไม่พร้อมที่จะฝึกแบบนั่งโต๊ะ ระบบรับรู้ภายในของเขายังปั่นป่วน ทำให้เขานั่งนิ่ง ๆ ไม่ได้ และที่สำคัญคือตัวเขาแสดงออกมาเองเลยว่า เขาไม่ชอบวิธีนี้ เขาร้องไห้เมื่อถูกบังคับให้นั่งอยู่กับที่ แต่เขาชอบเล่นกับเรา ก็เลยตัดสินใจว่า ทำเองดีกว่า

อุปสรรคก็มี

ช่วงแรก ๆ ที่เล่นกับเขา เหนื่อยมาก เพราะว่าเราเล่นกับเขาได้คนเดียว บางทีเราก็อึดใจ หงุดหงิด เหนื่อย ถ้าพอเราแย่ ลูกก็แย่ เราก็อกลับมาคิดว่า บางครั้งเวลาเราดี ๆ ลูกก็ยังแย่เลย ถ้าเราแย่ ลูกจะดีได้อย่างไร เราต้องปรับที่ตัวเราเองก่อน เวลาจะเล่นกับเขา ต้องเตรียมตัวเตรียมใจของเราให้พร้อม

ตอนแรกน้องกบมีปัญหาการวางแผนสั่งการกล้ามเนื้อ เขาเล่นของเล่นไม่เป็นเลย จะเล่นแบบใช้แรง และถึงเนื้อถึงตัวกันอย่างเดียว ที่ชอบมากคือให้แม่อุ้ม แล้วทำท่าจะตก เล่นซ้ำแล้วซ้ำอีก ทำเอาแอมแม่แทบต๋องไปเหมือนกัน

แต่พอเขาเล่นกับแม่ได้แล้ว สักพักเขาดีขึ้น คนอื่นในบ้านก็เริ่มเลียนแบบ ดูว่าเราเล่นกับน้องกบแบบไหน เขาก็จะเล่นแบบที่เราเล่น ช่วยผ่อนแรงได้มากเหมือนกัน

ความก้าวหน้าของน้องกบ

เราดูความก้าวหน้าของลูกจากเสียงหัวเราะและแวตาที่มองมายังแม่ บอกให้รู้ว่าเขาสนุกและอยากเล่นด้วย สักพักน้องกบก็เริ่มติดแม่ เมื่อก่อนนี้ นอนดูอะไรก็จะนอนมองเฉยๆ ตอนนี้จะนอนดูก็ต้องมานอนที่ตักแม่

พอลูกติดแม่ เราก็อื้อและยื้อให้นานที่สุด เล่นซ่อนแอบ ก็แอบไล่ขึ้น เปลี่ยนที่แอบไปเรื่อย ๆ หลังประตูป้าง ใต้โต๊ะบ้าง แต่ตอนแอบ ต้องโผล่มาให้เขาเห็นบ้างนะ

ปัจจุบันนี้ ลูกเริ่มฟังเรา เห็นเราอยู่ในสายตา เวลาไปเดินห้าง ก็ไม่ไปไหนไกล แคเรียกชื่อ หรือกวักมือ ก็วิ่งกลับมาหาแล้ว เริ่มแสดงความรู้สึกของตัวเองได้ เช่น ปฏิเสธไม่เอาไม่ชอบ เจ็บตรงไหน ทำสีหน้าตกใจกลัววิ่งเข้ามาหา หัวเราะเมื่อสนุก ร้องไห้เมื่อเสียใจ และแสดงอาการโกรธเวลาไม่พอใจ

ตอนนี้น้องกบอายุ 4 ขวบ 6 เดือน เริ่มพูดแล้ว แต่ยังไม่ชัด อย่างคำว่า “น้ำ” เขาออกเสียงเป็น “นั่น” เราก็บอกให้มองปากแม่ และออกเสียงตาม เขาก็ทำได้ เราก็อ้างฝึกระดับ 5 คือการเล่นสมมติ และหัดเล่นกับเพื่อน ซึ่งยากมากเหมือนกัน แต่เราก็จะพยายามเต็มที่ ส่วนเรื่องโรงเรียนก็เพิ่งให้ไป ไปอาทิตย์ละ 4 ครั้ง ครั้งละครึ่งวัน ทดลองดูว่าจะไปได้หรือยัง